

Szántó T. Gábor

Kérd vissza a neved!

A kis Weisznek nem voltak nagyszülei. Ő volt a legkisebb az osztályban. Ha feleléskor a családról kellett beszélni, összeszorult a torka, de dacosan kivágta, hogy a nagyszüleit megölték a nácik. Nem érezte hiányukat, csak ilyenkor, ha mások beszéltek saját családi élményeikről, vidéki vagy erdélyi nyaralásokról, születésnap összejövetelekről. Nem tudta, milyen lenne, ha volnának nagyszülei vagy más rokonai, és összejárának.

Weiszék nem utaztak sehova, legfeljebb a Balatonra. A szülők nem szerettek utazni.

Marcinak is volt két nagybátyja. Anyja, Márta testvérei, de ők Bécsben és Stockholmban éltek. Egyikük '49-ben, a másik '56-ban ment el, az októberi zavargások után, ahogy anyja emlegette, apja, Tibor viszont dacosan forradalmat mondott, mire anyja a szájára tette kezét, és Marcinak a lelkére kötötte, nehogy mások előtt így beszéljen az eseményekről, és lehetőleg a nagybátyjaival se villogjon senki előtt, még bajuk lehet belőle, hogy disszidáltak.

Marci azonban nagyon büszke volt a nagybátyjaira, akiket szinte csak fotókról ismert. Mielőtt elmentek volna, vidéken éltek, legfeljebb nyáron találkoztak. Azok a képek, amiket már Bécsből és Stockholmból küldtek, felkeltették a kíváncsiságát. Bécsi nagybátyja, Ármin, fehér öltönyben, egy fehér autó kerekére támasztott lábbal, a szintén fehérbe öltözött fiatalabb nőt átölelve úgy nézett ki, ahogy Marci is elképzelte magát felnőttként, de Pesten se fehér autót, se fehér öltönyt nem látott. Másik nagybátyja, Lajos, egy kávéház teraszán készült képet küldött, amelyen felhajtott gallérú ballonban, Borsalino kalapban szivarozott, olyan volt rajta, mint a detektívek a régi képregényekben, melyeket a pincében talált. Marci a kép láttán azt is elhatározta, hogyha felnőtt, ő is szivarozik majd. Bécsi nagybátyja autókereskedő volt, amerikai cégek forgalmazója, a stockholmi nagybácsi pedig a malomiparban helyezkedett el, ahogy Győrben is gabonával foglalkozott.

Marci nehezen viselte, hogy nem beszélhet róluk az iskolában, amikor mások meséltek a saját családjukról. Titkukkal eltelve egyre jobban sóvárgott utánuk. Férfiasnak, menőnek látta őket, amit persze nem emlegetett odahaza, nehogy megbántsa apját, aki cipőfelsőrész-készítő kisipari szövetkezetet vezetett, s akit aggodalmaskodónak, öregesnek látott, még ha fiatalabb volt is Árminnál és Lajosnál.

A gimnázium első osztályát végezte, amikor tavasszal, a bécsi nagybácsi pészahi levelét kézhez véve, amelyben egy képeslapot is küldött unokaöccsének a Prater óriáskerekéről, a fejébe vette, hogy ki akar jutni hozzá. A nagybácsi máskor is írta már, hogy jöjjön, látogassa meg, de szülei csak legyintgettek, hogy esélye sincs az útlevele, vízumra, nem érdemes

próbálkozni. Ármin azzal viccelődött levelében, hogy Bécsbe kijutni tán egyszerűbb, mint az egyiptomi kivonulás volt, bár tudja, hogy ez sem könnyű, mindenesetre örömmel fogadná a nyárra unokaöccsét.

Marci a széder utáni napokban elkezdte nyúzni a szüleit, hogy adják be az útlevélkérelmet. Hiába mondták, hogy nincs értelme a próbálkozásnak, együtt biztosan nem kapnak útlevelet, ő nem tett le róla, hogy utazhasson. Némi veszekedés árán végül elérte, hogy rábólintsanak: alig tizenöt évével ő próbáljon eljárni saját ügyében. Összegyűjtötte a szükséges okmányokat, fényképet, írásos szülői engedélyt, időpontot kért a Belügyminisztérium útlevelesztályán, és a megadott napon megjelent a helyszínen.

Amikor a cingár, alacsony fiú, akinek még a bajsza se serkent, leült az egyenruhás tiszttel szemben, és előadta, milyen ügyben jár, a rendőr csak hüledezett.

És miért akarsz olyan nagyon kimenni, kérdezte, mire Marci előre begyakorolt, gyászos hangon megmondta, hogy nagyszüleit mindkét ágon megölték a nácik, szülein kívül bécsi és stockholmi nagybátyjai jelentik a családját. Azt füllentette, hogy nem is emlékszik rájuk, de mindenképpen szeretne találkozni velük, akiket csak leveleikből és fényképekről ismer.

A belügyes elképedt a fellépésén, határozottan előadott, szívszorító történetén, és szülei legnagyobb meglepetésére Marci megkapta az útlevelet.

52 Nem volt büntudata, hogy rátett egy lapáttal érzéseire, amikor könnyes szemmel beszélt a nagyszüleiről, mert valóban vágyódott nagybátyjai és a körülöttük látott milió után. Tudta, csak így juthat el hozzájuk.

Nagyszüleit mindössze recés szélű, elsárgult fotókról ismerte. Apja és anyja sokat mesélt róluk. Untatták is, fárasztották is a szomorú történetek, melyek rendre lágerek neveivel és gyászos hallgatással végződtek. Ismeretlen személyek és utcák nevei bukkantak fel, nem értette a pontos rokoni szálakat, együtttérzése se tudta kirajzolni alakjukat.

Az iskola végeztével, június közepén indult. Vonattal utazott, Bécsben Ármin várta. Bár ezúttal nem fehér öltönyt viselt, és a gyönyörű nő se látszott körülötte, örömmel fogadta unokaöccsét. Ismertette vele programját múzeumokkal, cukrászdákkal, grazi és salzburgi autós kirándulásokkal, majd meglöbögött előtte egy Svédországba szóló vonatjegyet. Lajos is várta Marcit Stockholmban, és a fiú boldog volt. Egyik nagybátyjától se kérdezte meg, miért nincs saját gyerekük, inkább csak élvezte a hiányból fakadó előnyöket. Utazásokkal és ínycsiklandozó programokkal telt a nyár, miközben tanulnia is kellett. Miután visszatért Bécsbe, Ármin beíratta egy német nyelvtanfolyamra, ahol jó eredményekkel haladt előre.

Úgy tanult, mint aki egész környezetét be akarja szippantani az idegen nyelv által. Élvezte a polgári miliót, az otthon megszokottnál könnyedebb életvitelt, a kávéházak, éttermek kínálatát, a dúskáló kirakatokat, az autózást, a vonatozást, az amerikai filmeket, a szüleiénél modernebb

életstílust, az eleganciát, így amikor augusztus végén Ármin felvetette, hogy beiratná egy bécsi német nyelvű iskolába, ahol igazán megtanulhatna németül, Marci, ijedelme ellenére, boldog volt. Magától nem merte volna felvetni, csak csendben vágyott rá, hogy tovább maradjon. Ármin megígérte, hogy lerendezi szüleivel a dolgot, és Marci hálásan várakozott a szomszéd szobában, míg Ármin az unokahúgával beszélt. Amikor átadta a telefont Marcinak, anyja szipogó hangját hallotta, a háttérből apja kiabálását, s hogy anyja lefogja a telefonkagyló mikrofonját, és fojtott hangon veszekszik az apjával.

Nem tudta, mi játszódik le bennük. Nem tudta, mi lesz vele, csak azt tudta, hogy maradni akar, Bécsben élni, megtanulni németül, s amikor munkája és az ő nyelvórája végeztével Ármin érte jön, színházba, kávéházba menni vele, vagy a Praterbe, a Lunaparkba, esetleg csak hallgatni, ahogy másokkal, elsősorban nőekkel beszél, táncol, azután hazaküldi őt, és eltűnik velük néhány órára. Ilyesmit addig csak filmekben látott. Pesten minden estéjük otthon telt, apa és anya a nemrég beszerzett tévét nézték, gyakran az elháríthatatlan szomszédokkal együtt. Tudta, szüleinek fáj, hogy nem megy haza, de ők is tudhatták, milyen lehetőségek állnak előtte, ha Bécsben marad, ezért csak néha tört rá a lelkiismeret-furdalás, elsősorban akkor, ha heti telefonjaikat bonyolították vasárnap este.

Nyolc hónap telt el így, majd egy áprilisi vasárnapon anyja belesírt a kagylóba. Tehetetlenül hallgatta, majd Ármin átvette a kagylót. Kiküldte a szobából, és amikor később behívta, csak annyit mondott, hogy sajnálja, de haza kell mennie. Nem közölt részleteket, de abból, ahogy mondta, világos volt, hogy komoly a dolog.

Rohadt világ, nekik is el kellett volna jönni ötvenhatban. Akkor nem tudnák őket zsarolni. Ne bánkódj nagyon, ki fogsz még jutni, tette hozzá vizsgálatásul, de nem látszott rajta a könnyedség, mint máskor.

A magyar határőr csak belepillantott az útlevelebe, és hívta a főnökét. Vissza se adták, csak egy ideiglenes személyi igazolványt az adataival.

Miután szüleiből kirobbant nyolc hónap feszültsége (nem árulták el, mivel fenyegették meg őket, de Marci sejtette, hogy nem csak nekik hiányzott), be kellett mennie a rendőrségre.

Az a tiszt várta, aki annak idején elintézte az útlevelet. Emelt hangon kérte számon, hogy visszaélt a hatóság bizalmával, miután szívhez szóló történetével megpuhította. Marci elmagyarázta, hogy csak meg szeretett volna tanulni németül, ezért maradt kint a megengedettnél hosszabb ideig.

És miért akartál megtanulni pont németül, kérdezte az útlevelesztály vezetője, aki emlékezett a történetére. A dajcsok irtották ki a családod, ha jól tudom.

Mert diplomata akarok lenni, mondta Marci, aki a világbékét szolgálja.

És most, hogy haza méltóztattál jönni, hogy akarod szolgálni a világbékét, gúnyolódott a tiszt.

Szeretnék visszamenni Bécsbe, és tovább tanulni, válaszolt Marci, mire a rendőr vöröslő fejjel, artikulálatlanul üvöltöni kezdett, hogy takarodjon, és ne is számítson útlevelelre egy jó ideig.

A fenyegető jóslat valóra vált, minthogy nem is jóslat volt, hanem a hatóság által szavatolt bizonyosság. Marci éveken át hiába próbált útlevelet kérni, minden próbálkozását visszautasították. Befejezte a gimnáziumot, eredményesen felvételizett a jogi egyetemre, sikeresen végzett el három szemesztert. A második év első félévében népköztársasági ösztöndíjat kapott, a legnagyobb elismerést, amit diák megkaphat. Tanárai felfigyeltek rá, érzékelték, hogy nem akármilyen ambíció mozgatja a kölyökképű, cingár fiút.

Földes, a nemzetközi jog professzora hívatta be az irodájába egy februári napon, nem sokkal a tavaszi szemeszter indulását követően. Tudta, hogy vonzódik tárgya és különösen a diplomácia iránt, szakirodalmat olvas, a szemináriumokon kérdez, jegyzetel, ezért egyenesen nekiszegezte a kérdést, volna-e kedve a Moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Intézetében folytatni tanulmányait.

Marci belevörösödött a kérdésbe, válaszképpen csak bólogatni tudott. Egy pillanat alatt forróság öntötte el. Tudta, mit jelent az IMO: Insztitut Mezdunarodnih Otnosenij. Diplomáciai pályát, külföldi utakat, tartós külszolgálati megbízatást vagy nemzetközi újságírói karriert. Mindazt, amire vágyott.

54

Néhány nap van csak a felvételi kérelmek beadásáig, mondta a professzor, de úgy látja, Marci alkalmas volna a moszkvai tanulmányokra. Mit gondol, kérdezte, vajon elengednék-e a szülei, s ő vajon itt tudná-e hagyni őket hosszabb időre. Marci határozott igennel felelt, de furcsállta, hogy a prof aggodalmaskodva arra is rákérdez, elengednék-e, mintha nem lenne felnőtt.

Nos, akkor már csak egy személyes apróság volna, ami lehetséges, hogy akadályát képezhetné a felvételinek, szólalt meg a professzor.

Láthatóan tétovázott, nehezen vette rá magát, hogy kibökje, miről van szó.

Marci elvesztette a türelmét, ő kérdezett rá türelmetlenül, mi volna az.

A neve, nézett rá a professzor. Zavartan pislogott szemüvege mögött, majd lekapta, és a zsebéből előhúzott báránnyal törölgette. Marci is zavarba jött.

Mi van a nevémmel?

Magyarosítani kellene.

Földes professzor mintha lehalkította volna a hangját.

A maga érdekében mondom. Tudom, hogy ez furcsa, esetleg kellemetlen, de tisztában kell lennie az akadályokkal is, ha belevág. És ez, attól tartok, az lenne.

Marci sejtette, hogy Földes mellette áll, az ő érdekében mondja, amit

mond, ahogy azt is sejtette, hogy a professzor háttere hasonló az övéhez, bár erre semmilyen utalást nem tett mindeddig, e legutolsó mondataiból azonban mintha ez is kicsendült volna.

Ezt meg kell beszélnem a szüleimmel. Marci érezte, hogy elszorul a torka. Azt hiszem, nem vennék jó néven, ha a megkérdezésük nélkül döntének.

Persze, természetesen, állt fel Földes. Ma szerda van, nyújtott kezét. Ha holnapra válaszol, hétfőig el tudom intézni, és még időben be tudjuk adni a papírokat.

Marci úgy érezte, a professzor néhány pillanattal hosszabb ideig tartotta markában a kezét, mint az szokás.

Amikor Marci szerda este előadta otthon, hogy magyarosítani akarja a nevét, és Moszkvában akar tanulni, apja egész este feldúltan járkált a nappali és a vécé között, mintha a bejelentéstől kapott volna hasmenést, anyja pedig könnyek nélkül sírt, csak azon lehetett észrevenni, hogy néha eltorzult az arca.

Marci védekezésésképpen elmondta, hogy a professzora javasolta a névmagyarosítást, elővigyázatosságból, az országból mindössze néhány embert vesznek fel, és nagy dicsőség, hogy Földes őt javasolná a moszkvai egyetemnek.

Kétszáz évig jó volt ez a név, most meg hirtelen nem jó? Nem elég, hogy kommunisták, még antiszemiták is, sziszegte fojtottan az apja, mire az anyjából kitört a sírás.

Ez a Földes is valami magyarosított név lehet, vetette oda megvetően az apja az előszobajtótól, ismét vécére menet. Késő estig zajlott a megmegújuló vita. Marci dacos elszántsága végül célt ért: beletörődtek, hogy karrierjéhez szükséges a névváltoztatás és a moszkvai képzés is.

Csütörtök délután, ahogy a professzor javasolta, Marci az egyetemmel szemközti jegyzetboltban, a magyar családnevek tárából választott nevet. Nem volt sok ideje rá, randevúra sietett. Néhány percnyi lapozgatás után döntött, és egy gyerekkori barátnője magyarosított családnevét diktálta be a dékáni titkárságon, ahol leadta az életrajzát és a felvételi kérvényét, melyben meg kellett indokolnia, miért akar a Nemzetközi Kapcsolatok Intézetében tanulni. Bekopogott Földeshez, aki átfutotta a kérvényt, ellenőrizte az aláírását, és hogy adatai is pontosan szerepelnek-e a beadványon.

Hétfő este csöngettek Weiszéknél. Tévészünnep volt, ilyen késői órán nem nagyon érkezett már látogatójuk. Apja aggodalmaskodva, morózuosan ment ajtót nyitni. Amikor megpillantotta a gangon a vörös váll-lapos, egyenruhás embert, riadtan hátrahőkölt. Az illető a Belügyminisztérium futárjaként mutatkozott be, és egy nevet mondott, amit az idősebb Weisz először nem értett, ezért visszakérdezett.

A tiszt Vészi Mártont kereste.

Amikor Weisz kapcsolt, bement a lakásba, és dühösen intett a fiának. Marci hüledezve vette át a futártól az elegáns vörös dossziét új nevére szóló személyi igazolványával, mellyel másnap jelentkezett a dékáni hivatalban.

Tavasszal zajlottak a felvételi beszélgetések. Marci gőzerővel tanult oroszul, de angol és német nyelvtudása is fontosnak bizonyult. Amikor bejutott a harmadik fordulóra, maga előtt látta a világ fővárosait, amelyeket majd sorra meghódít. Nem uralkodóként képzelte el magát, nem hadvezérként, hanem éppenséggel felszabadítóként. Képzeteiben már nemcsak nagykövetként, hanem az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkáraként jelent meg, a világbéke megteremtőjeként, az elnyomott népek szószólójaként, aki nyugalmat hoz a keleti és a nyugati tömb, a kapitalista és a kommunista világ számára, megbékíti, fegyverletételre készíti a nemzeteket és katonai szövetségeket, miközben szabad idejében elegáns ruhákban patinás múzeumokba, egzotikus vendéglőkbe és bárókba jár, vonzó nőkkel véve körül magát.

Ezen a reggelen azonban, tudta, helyt kell állnia. Minden idegszálával erre a megméretésre készült. Az utolsó hetekben történelmi és nemzetközi jogi szakkönyvek mellett a hozzáférhető diplomata- és politikus-életrajzokat, memoárokat bújtta a könyvtárban, hogy a szükséges pillanatban, mintha magától értetődő volna, hogy ismeri ezeket a műveket, idézni tudjon belőlük.

56 Ötfős felvételi bizottság előtt kellett megjelennie az utolsó fordulóra jutott hallgatónak a Bem rakparton, a Külügyminisztériumban. A bizottságban Földesen kívül egy másik nemzetközi jogász, két minisztériumi munkatárs és egy közelebről meg nem nevezett, szürke kosztümös nő ült. Összesen három pályázó maradt a hajrára, látásból ismerték egymást a korábbi vizsgákról. Kíváncsiságuk inkább vonzotta volna őket, de minthogy kiélesedett a verseny, tudták, csak a másik rovására szerezhettek előnyt, ezért bizonytalanok voltak, hogy viselkedjenek egymással a folyosón. Marci volt az első, akit behívtak, bár a névsorban az utolsó. Jó jelnek tekintette, magabiztosan lépett be a tanszékre.

A szakmai kérdésekre tökéletesen megfelelt, a politikus-életrajzokból és a diplomáciatörténeti szakmunkákból merített tudását is meg tudta villantani. A bizottság tagjai elégedetten néztek egymásra, Földes biztatóan pillantott rá. Nem volt több kérdésük, csak a szürke kosztümös, kontyos nő jelentkezett, aki eddig egyszer sem szólalt meg. Földes intett neki, hogy kérdezzen. A nő az előtte fekvő dossziéba pillantott, majd a bizottság többi tagjára, végül Marcira.

Vészi elvtárs, maga felkészült, és a tudása alapján alkalmasnak is tűnik a feladatra, de van itt egy kis probléma.

A nő lélegzetvételnymi szünetet tartott, és ismét jelentősegteljesen körbepillantott. Marcinak kihagyott a szívverése.

Úgy informáltak bennünket, hogy magának két nagybátyja él külföldön. Az egyik Bécsben, a másik Stockholmban. Akik, tudtommal, illegálisan vándoroltak ki.

Mintha áramütés futott volna végig rajta, Marci megremegett, de tartotta magát.

Én három-, illetve tízéves voltam akkor, válaszolta. Nem volt velük kapcsolatomban.

Leszámítva egy hosszabb bécsi tartózkodását, nézett szúrósan Marcira a nő. A fiú nagyot nyelt.

Ami szintén szerepel az életrajzomban. A korábbi találkozásunkról nincsenek is emlékeim.

Kínosnak érezte válaszát. Rátartott a hangja, mégis olyan benyomást kelthetett, mintha mentetegetőzne. Úgy érezte, mintha megtagadta volna nagybátyjait.

Földes idegesen nézett rá. Mintha a fejét is ingatta volna. Marci nem értette, arra céloz-e, hogy ne vitatkozzon, vagy rosszallását fejezte ki a kínos hír hallatán, amiről eddig nem volt tudomása.

Nem önt hibáztatjuk a nagybátyjai illegális kivándorlásáért, folytatta a nő. A mi jogrendünkben mindenki csak a saját tetteiért felel. Hanem azért egy kérdés mégiscsak felmerül.

Marci kiélesedett érzékekkel minden egyes szót, minden hangsúlyt mérlegelt. Tudta, most dől el, mehet-e, vagy sem, és a nőt veszélyes ellenfélnek érezte.

A bizottság két külügyes tagja is a kontyos nő felé fordult. Földes és a másik professzor az irataiba mélyedett.

Képzelve el, folytatta a kontyos, hogy ön, magyar diplomataként, külszolgálatba kerül. Külföldön, idegen környezetben, ellenséges titkosszolgálatok potenciális célpontjaként. Akár Bécsben vagy Stockholmban, ahol a nagybátyjai idegen államok polgárai. Olyan államoké, amelyeknek a Magyar Népköztársaságtól és szövetségi rendszerétől eltérő, sőt a miénkkel szemben álló érdekeik vannak.

Marci várta, hogy valaki megszólaljon a bizottságból, és a pártjára álljon, mondjon valamit, bármit, ami védelmére szolgál az elfogult gyanúval szemben, de senki nem szólalt meg. Földes nagyokat pislogott vastag fekete keretes szemüvege mögött, mint aki tőle várja, hogy helytálljon.

Én magyar állampolgár vagyok, szólalt meg Marci. Ha diplomáciai szolgálatba lépnek, a magyar állam és a magyar állam szövetségeseinek érdekeit képviselném, mondta nyomatékosan, de érezte, hogy halkabb, bizonytalanabb a hangja, mint eddig.

Nem is vonjuk kétségbe a jó szándékát, Vészi elvtárs. A kontyos nő a fejét ingatta. De képzelje el azt a helyzetet, hogy külszolgálatba lépve magát megzsarolják, és azt mondják, ha nem teszi ezt vagy azt, a nagybátyjainak baja esik. Hogy tudna ellenállni egy ilyen nyomásnak?

Néhány másodpercnyi kínos csend következett. Marci nem tudta, mit

válaszoljon. Erre a kérdésre nem volt felkészülve. Ismét a nő szólalt meg. Nem vállalhatjuk ezt a kockázatot.

Odakint a folyosón tért magához. Közben behívták a másik jelöltet, és a harmadik, egy lófarcokba kötött hajú lány szólógatta.

Némán ült, a fejét ingatta. Megalázva, megleckéztetve kellett elhagynia a termet. Senki nem szólalt fel mellette.

A lány azt hitte, azért nem válaszol, mert vetélytársak, és nem akar neki segíteni, pedig egyszerűen nem jutott szóhoz. A lány dühösen arrébb csúszott a padon.

Marci fejében cikáztak a kérdések. Földes nem tudta a káderlapjából, hogy a nagybátyjai disszidáltak? Nem gondolta, hogy ez számít? Vagy ez valami próba volt? Eszközként használta, hátha átcúsúszik, annak ellenére, hogy flepnis? A bizottságban is lehetnek ellentétek, amikről nem beszélnek nyíltan?

Zavartan üzték egymást a gondolatai, nem tudott szabadulni a végzetes kudarc érzetétől. Többéves álmodozásának, hogy kiszabadul ebből a szürkéségből, annyi. Néhány kérdéssel, melyek nem a tudására, képességére vagy az alkalmasságára vonatkoztak, elvágták az útját, a karrierjét, az egész életét.

Kitántorgott a minisztérium épületéből. Nem tudta, merre menjen, végül a Duna-parton indult el. Hűvös szél fújt, neki forró volt az arca, mint ha lázas lenne. Kótyagosan sétált át a Lánchídon, majd az Engels téren kötött ki. Fájdalomcsillapítóként bedöntött egy konyakot egy kocsmában a Majakovszkij utcában, pedig sose ivott. Nem bírta az alkoholt, az italok ízét se szerette, de most szüksége volt a mámorra, hogy idegeit csillapítsa, azután nem volt mit tenni, hazafelé indult. Ráesteledett, mire betoppant. Amilyen derülátón és büszkén vágott neki délelőtt a harmadik fordulónak, olyan összetörten nyitott be a lakásba.

Mi történt, kérdezte anyja, fia letört ábrázata láttán. Apja mögötte állt, látszott, hogy már nagyon aggódtak.

Kirúgtak, mondta, majd leroskadva egy székre hozzátette, hogy nem tehetett semmit. Se a felkészültsége, se a rátermettsége nem számított.

Rohadjanak meg, káromkodott az apja. Rohadjon meg az egész komcsi bagázs!

Összerezzent az apjából kitörő indulatokra. Az öreg nem tudta más-ként kifejezni együttérzését, csak így. Anyja nagyot sóhajtott, majd asztalhoz ültette őket. Odabent terített, mint ünnepeken. Maceszgombócos libaaprólék-levest, libasültet, hagymás tört krumplit, párolt káposztát és flódnit készített, de a vacsora a temetés utáni vigaszlakoma hangulatát öltötte. Némán, dühösen tömték magukat. Reggel óta nem ettek az izgalomtól.

Már a túlcukrozott, ragadós süteménynél tartottak, amikor anyja elmélyülten falatozó férjére és fiára nézett, akik egész vacsora alatt nem pillantottak egymásra.

És a neveddel mi lesz? Kérd vissza a neved! Legalább ezzel tartoznak ezek a gazemberek.

Másnap délelőtt kopogott be Földeshez. A professzor betessékelte, körül nézett, és becsukta mögötte az ajtót. Alighogy leült Marcival szemben, mentegetőzve tárta szét a kezét.

Sajnálom. Nem tehettem semmit. Ez már nem a mi hatáskörünk. Mondhatta volna időben, hogy két nagybátyja él Nyugaton.

Marci nagyot nyelt. Nem mert vitatkozni vele. Láthatta az önéletrajzában, ha elolvasta. Szólhatott volna, hogy nem érdemes próbálkoznia. Figyelmeztetnie kellett volna.

Kit vettek fel? – kérdezte.

A professzor pár pillanatig hallgatott, mint aki mérlegel, csak azután válaszolt.

Egy magas rangú katonatiszt fiát.

És a nevem, szólalt meg Marci. A nevemmel mi lesz?

Mi van a nevével?

Vissza szeretném kapni a nevem. Az igazit.

A nevét?

Földes egy pillanatra elmélázott, mint aki nem érti, mire céloz, majd felemelte a hangját.

Az kizárt, állt fel, és fejét rázva előlépett íróasztala mögül. Én minden követ megmozgattam, hogy időben meglegyenek a papírjai. De ez, nyújtotta búcsúképpen jobbját, egyirányú utca.

Másik keze alig észrevehető, sűrű, sürgető mozdulatával kitessékelte az ajtón Vészi Mártont.

